

«Invisibles però decisives», el paper de les dones a la Batalla de l'Ebre

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

Les grans oblidades. Entre algunes dones significades que sofriren la repressió i l'assassinat hi ha per exemple Virgínia Amposta Amposta, del Pinell de Brai, mestra i dirigent sindical que va ser afusellada al Camp de la Bota el 1938

A l'església del Poble Vell de Corbera el passat dissabte va viure's un acte memorable, organitzant pel COMEBE i obert per les autoritats del Memorial Democràtic, amb l'assistència del director general del Memorial Democràtic i el delegat territorial de les Terres de l'Ebre, acompanyat per altres representants. Allí es va poder escoltar la conferència de la historiadora irlandesa, Dra. Mary Nash, davant d'una àmplia audiència arribada de diferents indrets de Catalunya, que omplia l'auditori i molts hagueren d'escoltar-la a peu dret, pels laterals de l'antic temple.

Mary Nash va explicar la gran feina que van fer les dones a la Guerra Civil essent protagonistes de primera fila. «Foren gairebé invisibles, però certament decisives». «Van ser activistes que desitjaven combatre el feixisme des del seu anonim». Havia viscut amb

L'exposició «Invisibles però decisives» al Centre 115 Dies de Corbera d'Ebre. FOTO: J. REVILLAS

sa sonoritat. Malgrat tot, la doctora irlandesa, amb un perfecte català, va rebre un fortíssim reconeixement per part de l'auditori. A continuació va haver-hi una taula rodona participant-hi Anna Sospedra, Teresa Ferré i Carme Maigí i moderades per Sonia Castelló. Esperem que el Memorial Democràtic, entengui pel futur la necessitat de preparar actes de tanta importància com aquest, amb el condicionament tal com cal.

Exposició fins a l'estiu

De fet l'acte realitzat a l'Església del Poble Vell, va ser la presentació de l'exposició instal·lada al Centre d'Interpretació dels 115 Dies de la Batalla de l'Ebre, «Dones a la Batalla de l'Ebre, invisibles però decisives», que romandrà fins al 31 de juliol.

Amb una trentena de panells s'expliquen els diferents períodes des del 1931 fins quan va vèncer l'exèrcit revoltat i les repressions corresponents. S'especifiquen els diferents períodes amb els títols «Dones ciutadanes, milicianes i transgressores», «Dones al front», «Lluitadores a la Rereguarda: do-

Les que van anar al front, sobretot des del bàndol contrari, se les va menystenir i, fins i tot, se les va maltractar. Però la seva imatge fotogràfica amb la granota blava i el fusell al coll va causar un fort impacte a tot el món

al front, i altres per servir la República com infermeres, cosidores, treballadores de fàbrica, cuineres, periodistes i altres serveix auxiliars; en definitiva, per mantenir l'economia, per cuidar infants i per treballar al camp o munició l'exèrcit o aprovisionar-lo, com també a la ciutadania dels pobles.

«Les que van anar al front, sobretot des del bàndol contrari, se les va menystenir, i fins i tot, se les va maltractar. Però la seva imatge fotogràfica amb la granota blava i el fusell al coll va causar un fort impacte a tot el món. Tots els periòdics les van fer aparèixer a primera plana, demostrant la força que representava la dona, i la seva il·lusió per combatre les desigualtats i els paternalismes del moment viscuts fins al moment; van ser una ferma experiència per molta gent. Ser milicianes i combatre militarment no era apropiat; els militarismes no hi tenia cabuda dins l'esperit femení, ja que a la Primera Guerra Mundial les dones realitzaven serveis auxiliars però no actuaven als combats. I una tasca important la van fer les dones periodistes. Mai, fins aquell moment, la imatge de la dona al món de la premsa havia aconseguit tant relleu, arribant a ser directores de periòdics com *La Vanguardia*, col·laborar a la ràdio i al fotoperiodisme».

L'església del Poble Vell de Corbera amb el debat al respecte organitzat fa uns dies. FOTO: ANTON MONNER

guir tant relleu, arribant a ser directores de periòdics com *La Vanguardia*, col·laborar a la ràdio i al fotoperiodisme».

La historiadora va confirmar com, arribada la dictadura franquista, moltes d'elles foren empresonades, maltractades, violades i assassinades. La repressió franquista les va estigmatitzar com a radicals i prostitutes, i per això van haver de sofrir una persecució disfressada per la seva dubtosa moral, quan realment foren condemnades per la seva ideologia.

«Passats els anys hi hagué molts silencis, fins i tot en l'àmbit fami-

liar; la gent s'amagava de parlar-ne i d'exposar els fets que van succeir, i sobretot, com van esdevenir. S'havia de trencar el gel davant la gran feina que feren tantes dones i encara avui ens retrobem amb heroïsmes fins al moment desconeguts, silenciats durant la dictadura i que a poc a poc s'han anat redescobrint».

Va ser una conferència extraordinària, seguida amb gran atenció de més d'una hora de durada, amb un fred que pelava, pels aires corrents que es movien dins l'església mal habilitada per conferència en ple hivern i amb defectuo-

la instauració de la 2a República avenços d'igualtat, del divorci i del sufragi universal, que xocava dins una societat anquillosada en el passat. Però les dones l'any 1936 es van mobilitzar en massa per combatre l'amenaça del cop d'estat, cridades pel govern però amb l'esperit col·lectiu de respondre a la necessitat del país.

Així, la doctora Mary Nash va detallar que la figura de la miliciàna va ser el símbol i el coratge i va induir la mobilització de milers de dones, algunes per combatre

nes organitzades», «Dones al Treball», «Resistents», «No tot era igualtat: vexacions masculistes», «Prostitució de les Milicianes», i entre algunes fotografies de dones significades que sofriren la repressió i l'assassinat com ho va ser Virgínia Amposta Amposta, del Pinell de Brai, mestra i dirigent sindical que va ser afusellada al Camp de la Bota l'agost del 1938.

Una exposició magnífica que per la Memòria Històrica i els silencis posteriors de molts anys, que a poc a poc es van retrobant i alguns descobrint pels arxius i altres llocs. I cal conèixer-los per evitar que entre un món civilitzat mai més no tornin a succeir les fortes repressions que aquelles valentes dones van sofrir.

El Centre d'Interpretació de Corbera acull fins al 31 de juliol una mostra al respecte